

VII biologia;

Temat: Choroby nowotworowe.

1. Czy rak to wyrok?

Choroby nowotworowe, potocznie nazywane rakiem, występują powszechnie i stanowią poważny problem społeczny. Nie są chorobami współczesności, nękały ludzi także w przeszłości. W krajach rozwiniętych są drugą, po chorobach układu krążenia, przyczyną zgonów. Każdego roku na świecie na nowotwory zapada ok. 10 mln ludzi, a umiera aż 7. W Polsce rocznie notuje się ok. 150 tysięcy nowych zachorowań. Atakują w każdym wieku, jednak częściej chorują na nie osoby po 40 roku życia. Nowotwory wcześnie wykryte i odpowiednio leczone nie muszą być wyrokiem, od którego nie ma odwołania. Gałąź medycyny zajmująca się nowotworami - [onkologia](#) poczyniła w ostatnich latach ogromne postępy.

2. Jak powstaje nowotwór?

Nowotwory rozwijają się w różnych tkankach i narządach. Ze względu na ich cechy dzieli się je na nowotwory łagodne i złośliwe.

Nowotwory łagodne rozwijają się powoli, nie wrastają w okoliczne tkanki i narządy. Komórki takich nowotworów są podobne do tkanki, z której pochodzą. Tworzą otoczoną błoną łącznotkankową zwartą strukturę nazywaną **guzem**, który jest oddzielony od reszty narządu. Rozwój takiego guza może być zatrzymany na długie lata. Nowotwory łagodne nie tworzą [przerzutów](#). Nie są zagrożeniem dla życia i zazwyczaj są całkowicie uleczalne.

Nowotwory złośliwe rozwijają się gwałtownie i często bez widocznych objawów. Tworzą nieregularne struktury, które przenikają sąsiadujące tkanki i narządy. Otaczają się naczyniami krwionośnymi, które dostarczają im substancji odżywczych. Ich komórki dzielą się często, powodując szybki wzrost nowotworu. Komórki nowotworów złośliwych mogą wędrować po całym organizmie i w odległych narządach dawać początek nowym guzom - **przerzutom nowotworu**. Takie nowotwory są bardzo niebezpieczne dla życia.

3. Leczenie i zapobieganie chorobom nowotworowym

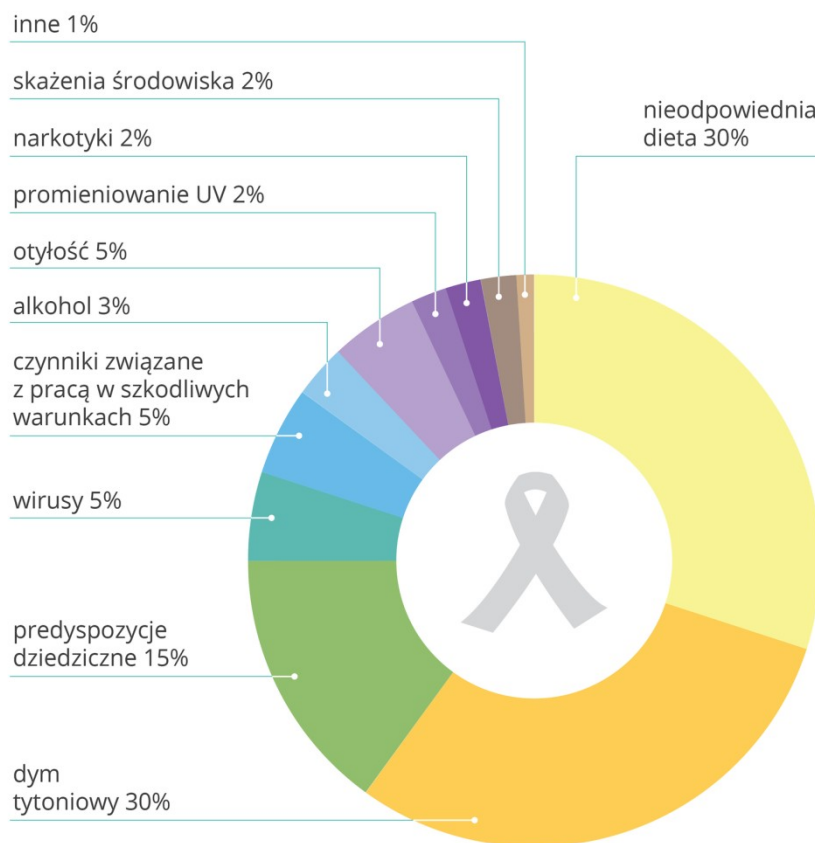
Choroby nowotworowe stanowią poważny problem społeczny. Oczywiście sposobem zapobiegania zgonom z powodu nowotworów jest skuteczne leczenie tych chorób. W onkologii stosuje się kilka metod walki z rakiem. Najczęściej jest to **leczenie operacyjne**, polegające na usunięciu guza nowotworowego wraz z otaczającymi go tkankami. Inne sposoby to **radioterapia**, czyli naświetlanie komórek nowotworowych silną dawką promieniowania jonizującego, oraz **chemioterapia** - używanie syntetycznych związków chemicznych hamujących rozwój komórek nowotworowych.

Ważne!

Nowotwór wcześniej zdiagnozowany daje większe szanse na leczenie zakończone sukcesem.

4. Czynniki rakotwórcze

Czynniki rakotwórcze (kancerogenne) to bodźce środowiskowe, które prowadzą do przekształcenia się zdrowych komórek w komórki nowotworowe. Niektóre z nich bezpośrednio uszkodzają DNA komórek, inne nie uszkodzają DNA, ale mogą przyspieszać rozwój komórek nowotworowych. I jedno, i drugie nazywane są czynnikami rakotwórczymi.

Niepokojące objawy, z którymi należy zgłosić się do lekarza:

- zmiana barwy głosu, utrzymująca się chrypka, kaszel trwający dłużej niż miesiąc, nawracające infekcje dolnych dróg oddechowych, uczucie duszności i ból w klatce piersiowej;
- ból w nadbrzuszu, brak apetytu, utrata masy ciała, wymioty, utrudnione przełykanie;
- naprzemienne biegunki i zaparcia, krew w kale;
- bóle głowy, zaburzenia równowagi, zaburzenia widzenia, niedowład kończyn;
- powiększenie węzłów chłonnych, wątroby, śledziony, nocne poty;

- zmiana wielkości, barwy i kształtu znamion i brodawek połączone ze swędzeniem, krwawieniem lub nietypową wydzieliną;
- zmiany kształtu i koloru brodawki piersi (także u mężczyzn!), niegojące się owrzodzenie skóry piersi.

<https://epodreczniki.pl/a/choroby-nowotworowe/D16T3o2q8>

M.K.